

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 261/2025 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om effektiv distribution av naloxon

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 261/2025 rd undertecknat av riksdagsledamot Atte Harjanne/gröna m.fl:

Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att möjliggöra anonym distribution av naloxon inom tjänster med låg tröskel, såsom hålsrådgivning, samt för att möjliggöra dosering av naloxon vid överdosering utan tillstånd för läkemedelsbehandling?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Naloxon är känt för att verka bäst vid överdoser som orsakas av kortverkande opioider, såsom heroin. I Finland är den vanligaste opioid som missbrukas buprenorfin som är långverkande. Dödliga överdoser är oftast resultatet av samtidig användning av flera substanser som hämmar andningen, till exempel buprenorfin som används med sedativa läkemedel och alkohol.

Förgiftningsdödsfall som orsakas av buprenorfin utvecklas vanligtvis med en försening, till exempel när personen sover, typiskt flera timmar efter intaget. Överdoser utvecklas ofta när personen är ensam och det finns ingen på plats som kan ingripa. I synnerhet dödsfall till följd av överdos bland unga sker dock ofta i sällskap av kompisar eller andra personer då man kan rädda liv genom att känna igen förgiftningssymtom, ge naloxon och larma hjälp.

I Finland har naloxon varit tillgängligt inom akutvården samt som receptbelagd nässpray som kan köpas på apotek. Naloxonpreparat omfattas inte av systemet för läkemedelsersättning eftersom läkemedelsbolagen inte har ansökt om ersättning.

Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea har dock 4.9.2025 beviljat egenvårdsstatus för nässpray med naloxon som är avsedd för akutvård av opioidöverdoser. Läkemedlet är avsett för akutvård vid känd eller misstänkta opioidöverdoser.

Nässprayen med naloxon som säljs som egenvårdspreparat finns inte ännu till försäljning på apotek, men när den finns till försäljning, är den ett välkommet tillskott till det arbete som utförs för att minska antalet dödsfall som orsakats av opioidöverdoser. Läkemedlet kan i fortsättningen köpas anonymt på apotek av vem som helst, på samma sätt som andra egenvårdspreparat. Läkemedlet medföljs av en snabbanvisning om hur man doserar läkemedlet och hur man agerar vid

överdos. I anvisningen betonas att läkemedlet inte ersätter behovet av att larm akutvård, utan vid överdos ska man alltid först ringa nödcentralen.

Vid överdosering behövs inget separat tillstånd för läkemedelsbehandling för att dosera nässpray med naloxon och den som doserar läkemedlet behöver inte vara en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården. Läkemedlet kan doseras av vem som helst som bemöter en person med misstänkt opiodöverdos. Förutom att nässprayen med naloxon kan rädda människoliv är doseringen av den i praktiken riskfri.

Enligt kunduppgiftslagen ska yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården och bistående personer i kundhandlingarna anteckna behövliga och tillräckliga uppgifter för att säkerställa ordnandet, planeringen, genomförandet, uppföljningen och övervakningen av servicen för en klient och vården av en patient. Social- och hälsovårdsministeriet utreder för närvarande om nässprayen med naloxon anonymt kan ges till klienter till exempel på hälsorådgivningspunkter utan att lagstiftningen ändras

Det är viktigt att naloxon som används som nässpray så lätt som möjligt kan delas ut till personer löper en risk för överdos och personer som bemöter dem. Målet är att till exempel yrkesgrupper som bemöter opiodanvändare i sitt arbete har tillgång till läkemedlet.

Om det upptäcks hinder och problem vid distributionen av naloxon på verksamhetsställen inom hälso- och sjukvården, inleder social- och hälsovårdsministeriet en process för att ändra lagstiftningen eller anvisningarna.

Helsingfors 3.10.2025

Minister för social trygghet Sanni Grahn-Laasonen